

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/109/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1313209148
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1313209148.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Florekovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu : W.. V. X., nar. X. X. XXXX, bytom N. L.. XXX, B., zastúpený JUDr. Jurajom Bilickým, advokátom, Farského 9, Nitra, proti žalovanej : Slovenská republika v zastúpení Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 20. 2. 2018, č.k. 19C/87/2013 - 199 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žalovaná **n e m á** voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa voči žalovanej domáhal priznania náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením žalobcu, a to jednak skutočnej škody vo výške 551,47 € (titulom trov právneho zastúpenia a za vypracovanie znaleckého posudku), ďalej ušlého zisku vo výške 32.751,59 € (ako rozdielu ročného priemeru súm odmien za vykonávanie znaleckej činnosti znalca za tri roky pred začatím trestného stíhania a ročného priemeru súm odmien za obdobie počas trvania trestného stíhania, za každý rok trestného stíhania a alikvotnej časti za r. 2010) a napokon sumy 60.000 € (titulom náhrady nemajetkovej ujmy za účelom poskytnutia zadosťučinenia žalobcovi), keďže samotné deklarovanie porušenia jeho základných práv a slobôd nemožno považovať za dostatočné. Žalobca poukazoval na to, že mu bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia OR PZ Bratislava III, ČVS : ORO-2746/3-OSV zo dňa 12. 12. 2006, nesprávnym úradným postupom Okresnej prokuratúry Bratislava V, spočívajúcim v podaní obžaloby dňa 12. 3. 2009 v právnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 2T/28/2009 a nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/28/2009, ktorého dôsledkom bolo vydanie nezákonného rozhodnutia - rozsudku sp. zn. 2T/28/2009 zo dňa 1. 6. 2009.

2/ V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávanej veci bolo žalobcovi vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ Bratislava III v konaní ČVS : Y.-XXX/X-Y.-A.-XX zo dňa 12. 12. 2006 vznesené obvinenie, doručené žalobcovi dňa 27. 12. 2006 pre prečin poškodzovania cudzej veci spolupáchateľstvom podľa § 20 Trest. zák. a k § 245 ods. 1 Trest. zák. Žalobca voči uzneseniu podal sťažnosť v zákonnej lehote ústne do zápisnice o výsluchu obvineného zo dňa 27. 12. 2006. Predmetnú sťažnosť prokurátor zamietol uznesením č.k. 1Pv/83/07-4 ako nedôvodnú. Žalobca podal podnet Generálnej prokuratúre SR na zrušenie rozhodnutia policajta podľa § 36 ods. 1 Trest. por., avšak bezúspešne. Dňa 12. 3. 2009 bola Okresnému súdu Bratislava III doručená obžaloba prokurátora č.k. : 1Pv/83/07 - 71, ktorou bol žalobca obžalovaný pre prečin poškodzovania cudzej veci podľa §

245 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na základe predmetnej obžaloby vydal Okresný súd Bratislava III dňa 17. 3. 2009 trestný rozkaz; následne okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 2T/28/2009 tak, že žalobcu uznal za vinného a uložil mu trest. Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III podal žalobca odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 4To/127/2009 zo dňa 3. 6. 2010 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a v zmysle § 322 ods. 3 Trest. poriadku žalobcu ako obžalovaného podľa § 285 písm. c/ Tr. por. spod obžaloby oslobodil, pričom odvolací súd skonštatoval, že v prípravnom konaní sa orgány vôbec nezaoberali motívom útoku, nebol produkovaný žiadny dôkaz, ktorý by poukazoval na úmysel žalobcu dopustiť sa žalovaného konania a dôkaz ozrejmujúci motív útoku. Krajský súd v oslobodzujúcom rozsudku skonštatoval, že skutok sa stal, ale vzhľadom na absenciu motívu nebol možný nepochybný a bezpečný záver o tom, že to bol práve žalobca, kto spolu s ďalšími neznámymi osobami skutok spáchal.

3/ Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku poukazoval na to, že zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. V zmysle ustálenej judikatúry, oslobodenie spod obžaloby v trestnom konaní má rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. V súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Rozhodovanie súdov sa ustálilo medziiným na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (rozsudok NS ČR sp. zn. 1Cz/6/1990, publikovaný ako Rc/35/1991, tiež rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/53/1993 zo dňa 8. 6. 1993, tiež rozhodnutie NS SR publikované pod č. R 35/1991). Judikatúra tak jednoznačne dospela k záveru, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež oslobodenie spod obžaloby. Na to nadviazal záver NS SR, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa § 1 až § 4 zák. č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (napr. rozhodnutie publikované pod R 70/1994). Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata tohto nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Uvedený právny názor nadväzuje na predchádzajúcu súdnu prax, keď napr. v uznesení NS SR sp. zn. 4MCdo/15/2009 zo dňa 18. 8. 2010 bolo zaujaté stanovisko, že za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Žalobca pritom podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, ktorej nebolo vyhovené, čím bola naplnená zákonná podmienka pre uplatnenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa § 6 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Ako ďalej uviedol súd prvej inštancie, je možné súhlasiť s argumentáciou žalovaného, že uznesenie o vznesení obvinenia nemožno automaticky považovať za nezákonné len z toho dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. 2ÚS 163/2013). Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie či porušenie právnej povinnosti konkrétnym orgánom verejnej správy. Teda aj keď trestné stíhanie sa v čase, keď bolo vedené, javilo ako zákonné v súlade s ustálenou judikatúrou ho treba považovať za nezákonné, pretože sa uplatňuje fikcia nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania práve v dôsledku právoplatného oslobodzujúceho rozsudku. Tiež by bolo v rozpore s účelom zákona, ak by sa poškodená osoba stala rukojemníkom medzi orgánmi verejnej moci a bola by nútená oddelene uplatňovať škodu spôsobenú vyšetrovateľom, resp. povereným príslušníkom PZ, prokurátorom, prípadne súdom. Na úseku trestného konania od jeho začatia po podanie obžaloby vykonáva pôsobnosť vyšetrovateľ, resp. poverený príslušník Policajného zboru, ale aj prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonnosti v tomto úseku trestného konania a môže dávať

vyšetrovateľom, resp. poverenému príslušníkovi PZ, záväzné pokyny. Toto posúdenie implicitne vykonal súd v trestnom konaní, keď oslobodil obvineného spod obžaloby, k čomu sa viaže fikcia nezákonnosti začatia trestného stíhania.

4/ Ako ďalej zistil súd prvej inštancie, žalobca si svoje nároky uplatnil v rámci žiadosti o predbežné prejednanie nárokov, ktorej nebolo vyhovené; tým bola splnená podmienka v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. na to, aby si mohol uplatniť práva podľa § 16 ods. 1 cit. zákona.

5/ Pokiaľ ide o jednotlivé žalobcom uplatnené nároky, žalobca sa domáhal náhrady skutočnej škody tým, že zaplatil svojmu právnomu zástupcovi, ktorý ho zastupoval počas celého trestného konania, trovy právneho zastúpenia a za vypracovanie znaleckého posudku znalca J. X. A., celkom v sume 551,47 €. Žalobca v konaní predložil len splnomocnenie obhajoby, udelené advokátovi dňa 9. 1. 2007, avšak bez dôkazu, že mu túto sumu skutočne uhradil. Nepredložil dôkaz, že uhradil trovy obhajoby, ani dôkaz o zaplatení sumy 150,08 € za vypracovaný znalecký posudok na základe vyúčtovania zo dňa 21. 4. 2010 znalca J. A.. Vyúčtovanie znaleckého na základe objednávky 4To/127/09 pre príjemcu AK VALAŠÍK & PARTNER nie je dôkazom o úhrade za znalecký posudok, argumentoval súd prvej inštancie. Pokiaľ dlžník nezaplatil dlžnú čiastku svojmu veriteľovi, škoda mu zatiaľ nevznikla, pretože samotná existencia pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi ani prípadné súdne rozhodnutie o povinnosti dlžníka zaplatiť dlh, neznižuje majetkový stav poškodeného, t.j. dlžníka a nie je tak skutočnou škodou ani ušlým ziskom (napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25 Cdo/2328/2004). Iné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení o vzniku majetkovej škody v súvislosti s trestným stíhaním žalobca neoznačil. Skutočnú výšku škody je nutné vždy preukázať; v danom prípade súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca nijakým spôsobom nepreukázal vznik ani výšku majetkovej škody, t.j. existenciu reálnej ujmy, sumy, o ktorú sa jeho majetok zmenšil v dôsledku predmetného trestného konania. V prípade žalobcom uplatneného nároku na náhradu ušlého zisku - odmeny za činnosť znalca tri roky pred vznesením obvinenia a jeho pokles v r. 2007 až 2010 sú len v rovine tvrdení bez doloženia a označenia dôkazu; navyše súd prvej inštancie poukazoval na výpoveď samotného žalobcu pred súdom dňa 26. 2. 2018, keď uviedol, že činnosť znalca vykonával až do januára r. 2017. Keďže žalobca v konaní nepreukázal vznik škody v tvrdenej výške 551,47 € a ušlého zisku vo výške 32.751,59 €, súd prvej inštancie ďalej neskúmal naplnenie ďalšej zákonnej podmienky, a to existenciu príčinnej príslušnosti medzi nezákonným rozhodnutím a existenciou škody. Žalobca sa napokon domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 60.000 €. Tu súd prvej inštancie poukazoval na všeobecne akceptovanú skutočnosť, že trestné stíhanie samo osebe predstavuje vždy závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a preto je spôsobilé obmedziť či porušiť aj právo osoby na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR. Trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje osobný život stíhaného, na ktorého je síce do okamihu právoplatnosti rozhodnutia vo veci nazeráť ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania záťažou pre každého obvineného. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania treba hľadať nielen v ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale aj v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým bolo priamo zasiahnuté do základných práv jednotlivca.

6/ Súd prvej inštancie mal v danom prípade za to, že oslobodenie žalobcu spod obžaloby vyššie spomenutým rozsudkom, je postačujúcim zadosťučinením podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., vzhľadom na spôsobenú ujmu, následky, celkovú dĺžku, okolnosti trestného stíhania. Súd prvej inštancie poukazoval na to, že trestné stíhanie žalobcu trvalo takmer 3,5 roka (od 12. 12. 2006 do 3. 6. 2010), avšak pri hodnotení závažnosti vzniknutej ujmy s ohľadom na dĺžku prebiehajúceho trestného konania súd prvej inštancie nemal z vykonaného dokazovania za preukázané, že by na strane žalobcu došlo k narušeniu jeho súkromného a pracovného života, k zásadnej zmene spôsobu života, vykonávania práce a životných cieľov v dôsledku trestného stíhania. Tvrdenia žalobcu o jeho subjektívnych zdravotných ťažkostiach, vyvolaných stresom z trestného stíhania v konaní preukázané neboli, pretože podľa tvrdení žalobcu a lekárskeho správ (naviac, pochádzajúcich z obdobia až po skončení trestného stíhania) nevyplýva, že by jeho zdravotné problémy, ktorými nepochybne vzhľadom k jeho veku trpí, boli vyvolané práve trestným stíhaním v konkrétnej trestnej veci. Tvrdenie o poškodení zdravia nepreukázal žalobca žiadnym dôkazom, rovnako ako svoje tvrdenia o spoločenskej ujme, poškodení jeho povesti. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti argumentoval výpoveďou samotného žalobcu pred súdom dňa 20. 2. 2018, kedy sám spontánne uviedol: „...že mal v čase trestného stíhania oporu v rodine, manželky a detí, ktoré ho poznali, u priateľov, ktorých bolo viac, boli medzi nimi poslanci, súdni znalci a poznala ho v tom

čase celá Stupava, myslel tým starousadlíkov. Starousadlíci ho podporovali a mal u nich oporu...“ Na preukázanie svojich tvrdení síce žalobca označil dôkazy, ktorých vykonania sa domáhal, avšak práve s poukazom na jeho výpoveď pred súdom súd dospel k záveru, že pokiaľ žalobca subjektívne nepociťoval spoločenskú ujmu a poškodenie jeho povesti, tak ukázať opak navrhovaní svedkovia nemôžu. Súd prvej inštancie dodal, že v spore každá strana tvrdí a dokazuje tie skutkové okolnosti, z ktorej jej právo vyplýva a protistrana naopak tvrdí a dokazuje skutočnosti, ktoré toto právo vylučujú alebo zabraňujú jeho uplatniteľnosti. Dôsledky neunesenia dôkazného bremena sa potom riadia jednoduchým pravidlom neúspechu v spore stíhajúcim tú stranu, ktorá bola zodpovedná za preukázanie práva v jej prospech. Pokiaľ žalobca v konaní nepreukáže pravdivosť ani nepravdivosť skutočností svedčiacich o existencii jeho hmotnoprávneho nároku, súd nemôže rozhodnúť na základe ľubovôle, ale len cestou aplikácie princípov dôkazného bremena. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej samotným trestným stíhaním zamietol.

7/ O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal, poukazujúc na ust. § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP; žalovaná dosiahla v konaní úspech, žiadne trovy jej však v konaní nevznikli, z ktorého dôvodu jej náhrada trov nebola priznaná.

8/ Uvedený rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalobca, v celom rozsahu, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že odvolací súd jeho žalobe vyhovie a prizná mu tiež nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu. Žalobca označil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za nesprávny; odvolanie odôvodnil tým, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a tiež, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. e/, písm. f/ CSP). Žalobca v odvolaní vytkal súdu prvej inštancie, že nevykonal ním navrhnuté dôkazy, nakoľko tým nedostatočne zistil skutkový stav veci. Navyše súd jeho výpoveď aj predchádzajúce písomné vyjadrenie neposudzoval ako celok, ale vytrhol z kontextu dve vety. Vyjadrenie, že žalobca pociťoval oporu vo svojej rodine ešte neznamená, že by subjektívne nepociťoval spoločenskú ujmu a poškodenie jeho povesti. Samotné iniciovanie tohto konania je prejavom toho, že žalobca ujmu pociťuje a domáha sa jej náhrady. Nezákonné trestné stíhanie trvalo niekoľko rokov jeho dlhoročné úsilie v súdnom konaní dosiahnuť nápravu nemôže byť prezentované inak, ako že ujmu nepociťuje. Žalobca ďalej namietal záver súdu prvej inštancie, že v konaní nepreukázal vznik ani výšku škody, má za to, že uvedené preukázal listinnými dôkazmi. V tejto spojitosti opätovne poukázal žalobca na to, že súd nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov. Zdôraznil, že sa v prebiehajúcim konaní domáha voči štátu už značnú dobi náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla ako komunálnemu politikovi a uznávanému znalcovi v dôsledku nezákonného trestného stíhania, ktoré trvalo takmer 3,5 roka a ktoré bolo voči jeho osobe vedené zjavne neopodstatnene, na základe rozporuplných výpovedí a absencie motívu, čo potvrdil aj odvolací trestný súd v oslobodzujúcom rozsudku, a to po tom, ako bol žalobca zvolený za poslanca mestského zastupiteľstva v Stupave. Svoje v poradí druhé rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil dvoma vetami vytrhnutými z kontextu celej výpovede žalobcu; zároveň napriek predloženým listinným dôkazom skonštatoval, že nijako nepreukázal vznik ani výšku majetkovej škody, keď nevykonal žalobcom navrhnuté dôkazy výsluchom svedkov. Uvedený postup súdu označil žalobca v odvolaní za príliš formalistický a zároveň nesprávny v rozpore so základnými zásadami spravodlivého rozhodovania, právnej istoty a legitímnych očakávaní, čo môže zakladať tiež odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a písm. d/ CSP. Žalobca - t.č. 73-ročný dôchodca - väčšinu svojho aktívneho života venoval tak rodine, ako aj službe verejnosti v rôznych formách, jeho okolie ho považovalo za váženého a užitočného člena spoločnosti, preto žiada odvolací súd, aby po takmer 12 rokoch od vznesenia obvinenia priznal náhradu nákladov, ktoré vynaložil na svoju obhajobu a očistenie svojho mena, spolu s primeraným zadosťučinením na nemateriálnu ujmu, ktorá mu v dôsledku niekoľkoročného nezákonného trestného stíhania jeho osoby nepochybne vznikla.

9/ Na odvolanie žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná (č.l. 225 a nasl. spisu) tak, že žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Odvolanie žalobcu označila za nedôvodné v celom rozsahu, keď žalobca nepreukázal existenciu odvolacích dôvodov, na ktoré poukazoval vo svojom odvolaní. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, žalobca poukazuje v odvolaní na nevykonanie navrhnutých dôkazov, ktorými mal za cieľ preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy. Jeho výpoveď dňa 20. 2. 2018 však toto jeho tvrdenie vyvrátila. Žalobca v konaní žiadnym spôsobom vznik nemajetkovej ujmy nepreukázal, naopak sám ju spochybnil. Ním navrhnuté dôkazy výsluchom svedkov by za daných okolností boli nadbytočné. Vo vzťahu k majetkovej škode sa žalovaná plne stotožnila s podrobným odôvodnením súdu prvej inštancie. Žalovaná ďalej opätovne poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 zo dňa 13. 11. 2013, v ktorom súd o.i. skonštatoval, že : „Skutočnosť, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia dochádza k posunu v rámci procesných štádií trestného konania, do štádia, v ktorom sa trestné konanie vedie už pre vyšší stupeň pravdepodobnosti, že

prešetrovaný skutok spáchala konkrétna osoba v tomto uznesení označená, t.j. trestné konanie sa presúva do štádia zisťovania skutočností rozhodujúcich pre potvrdenie alebo pre vyvrátenie tohto trestného obvinenia, ktoré je tak vlastne predpokladom tohto šetrenia, tak vzhľadom na uvedené uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Legálnym prostriedkom obvineného z trestného činu, ako aj iných oprávnených osôb (§ 185 Trestného poriadku) ako rozptýliť zákonnosť dôvodov, na ktorých je obvinenie postavené, je podanie sťažnosti proti nemu.“ Žalovaná sa tiež nestotožnila ani s ďalším odvolacím dôvodom žalobcu, a síce, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. Žalobca neuviedol žiadne relevantné a konkrétne dôvody, z akých mal byť skutkový stav súdom nesprávne vyhodnotený. Žalovaná je preto názoru, že zodpovednosť štátu za škodu v danom prípade nevznikla, nakoľko nie sú kumulatívne splnené všetky tri predpoklady zodpovednosti štátu za škodu, a to nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Žalobca v konaní nepreukázal vznik majetkovej škody ani nemajetkovej ujmy. Pre prípad čo i len čiastočného neúspechu žalovanej navrhla žalovaná určiť lehotu na plnenie v dobe do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, a to z dôvodu, že Generálna prokuratúra SR v krátkej 3 dňovej lehote od právoplatnosti rozsudku nevie zabezpečiť prípadné plnenie, z dôvodu administratívno - časovej náročnosti zisťovania jeho právoplatnosti a určených kompetencií jednotlivých súčastí prokuratúry v rámci daného procesu.

10/ Ďalšie podania strany sporu neučinili.

11/ Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1.7.2016 (ďalej len „CSP“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predto dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12/ Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie CSP preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (t.j. v celom rozsahu) v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

13/ Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. (účinného od 1. 7. 2004) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d) nesprávnym úradným postupom.

14/ Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a zistil skutkový stav veci v zmysle § 215 ods. 1, ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd vec tiež správne právne posúdil, keď dospel k záveru, že v konaní nebola preukázaná kumulatívna existencia základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd prvej inštancie dospel k správne právne záveru o naplnení prvého zo zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a síce o existencii nezákonného rozhodnutia, z dôvodov, ktoré prvoinštančný súd podrobne rozoberá v odôvodnení svojho rozsudku, osobitne v jeho bode 50.

15/ Ako už na to poukázal súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú vydaním nezákonného rozhodnutia vyžaduje naplnenie troch zákonných predpokladov vzniku tohto druhu zodpovednosti, a to : 1/ existenciu nezákonného rozhodnutia, 2/ existenciu škody (prípadne tiež nemajetkovej ujmy) a napokon 3/ príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (nemajetkovou ujmu). Zároveň platí, že všetky tri spomínané zákonné predpoklady musia byť splnené kumulatívne (t.j. súčasne), čo zároveň znamená, že pokiaľ chýba hoci len jeden z uvedených zákonných predpokladov vzniku tejto zodpovednosti, zodpovednosť v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. titulom vydania nezákonného rozhodnutia (§ 6 ods. 1 cit. zákona) nevznikne. V súdnej právnej veci je nutné trestné stíhanie žalobcu považovať za nezákonné, vzhľadom na uplatnenie fikcie nezákonnosti začatia a vedenia trestného stíhania v dôsledku právoplatného oslobodenia žalobcu spod obžaloby súdom. Ako správne vo svojom rozsudku (bod 50 odôvodnenia) poznamenal súd prvej inštancie, samotné trestné konanie prebieha vo viacerých na seba nadväzujúcich štádiách, v ktorých vykonávajú pôsobnosť vyšetrovateľ, prokurátor, súd; nebolo by účelné, pokiaľ by sa osoba, voči ktorej sa viedlo trestné konanie, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom, musela domáhať náhrady

škody osobitne vo vzťahu k jednotlivým štádiám trestného procesu (t.j. osobitne za štádium, za ktoré zodpovedá vyšetrovateľ, prokurátor, či súd). Vyhodnotenie zákonnosti trestného konania už vykonal súd tým, že žalobcu v trestnom konaní oslobodil spod obžaloby, čím došlo k uplatneniu fikcie nezákonnosti začatia trestného stíhania, ako na to správne poukázal prvoinštančný súd.

16/ Súd prvej inštancie sa následne zaoberal splnením ďalšej zákonnej podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to vznik a výšku škody. Po preskúmaní spisového materiálu dospel odvolací súd k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie, t.j. že žalobcovi sa v konaní nepodarilo splnenie tejto zákonnej podmienky preukázať, z dôvodu, že žalobca (ktorého zaťažovalo dôkazné bremeno) nepreukázal samotný vznik tejto škody. Žalobca totiž neprodukoval žiadny dôkaz, ktorým by súdu preukázal, že trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní svojmu advokátovi skutočne uhradil a rovnako tak neprodukoval žiadny dôkaz o úhrade nákladov za vypracovanie znaleckého posudku znalca J. X. A. (napr. v podobe dokladu o ich úhrade). Ako už na to poukázal súd prvej inštancie, jedným z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu je existencia (skutočnej) škody, ako ujmy, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného (t.j. v prejednávanej veci v zmenšení majetku žalobcu). Naplnenie tohto zákonného predpokladu ale konanie nepreukázalo, žalobca nepredložil súdu žiadny dôkaz o tom, že sa jeho majetok zmenšil v dôsledku ním vynaložených nákladov na trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní ani nákladov za vypracovanie znaleckého posudku spolu vo výške 551,47 €. Rovnaký argument správne použil súd prvej inštancie aj v prípade uplatneného nároku na priznanie ušlého zisku vo výške 32.751,59 €; vznik a výšku tohto nároku žalobca v konaní ničím nepreukazuje. Žalobca sa obmedzil len na uvedenie rozsahu a objemu ním vykonanej znaleckej činnosti v r. 2004 (prijatá odmena vo výške 10.611,35 €), v r. 2005 (19.803,33 €) a v r. 2006 (8.129,72 €), ktoré údaje spriemeroval (priemerná ročná odmena žalobcu z titulu výkonu znaleckej činnosti 12.848,19 €, čo predstavuje v priemere 50 posudkov) a doplnil o údaje za obdobie po vznesení obvinenia : za r. 2007 (celková prijatá odmena 3.053,84 €), v r. 2008 (5.779,75 €), r. 2009 (4.261,09 €) a v r. 2010 (1.738,16 €), ktorá v priemer číni odmenu 3.708,21 € v podobe priemerne 35 posudkov. Uvedenú priemernú hodnotu potom požadoval priznať z titulu náhrady ušlého zisku za každý rok trestného stíhania a alikvótnej časti za r. 2010. Uvedené tvrdenia o objeme a rozsahu svojej znaleckej činnosti pred a po vznesení obvinenia však znovu žalobca nijakými dôkazmi nepodložil (napr. predložením znaleckého denníka, príp. potvrdením o prijatých úhradách za vyhotovené znalecké posudky a pod.). Uvedený uplatnený nárok na náhradu ušlého zisku tak tiež zostal v rovine ničím nepreukázaných tvrdení, ktorý potom nebolo možné žalobcovi priznať. Tu odvolací súd opätovne odkazuje na podrobné odôvodnenie súdu prvej inštancie uvedené v bodoch 52, 53 jeho rozsudku, s ktorým sa stotožňuje.

17/ Napokon v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú žalobcu žiadal priznať vo výške 60.000 € aj podľa odvolacieho súdu žalobca nepreukázal ním tvrdené zhoršenie jeho zdravotného stavu, keďže žalobca nezdokumentoval, že jeho zdravotné problémy súviseli práve s predmetným trestným konaním. Žalobca v odvolaní tvrdil, že súd prvej inštancie vytrhol z kontextu jeho výpovede dve vety, v ktorých sa sám vyjadril, že subjektívne v období prebiehajúceho trestného konania pociťoval vo svojom okolí podporu. Zodpovedá ale skutočnosti, že žalobca sám uviedol, že ho okrem jeho rodiny (manželky a detí) podporovali aj jeho známi a priatelia v Stupave (poslanci, súdni znalci, starousedlíci), kde žije a kde bol aktívny v komunálnej politike, ako miestny poslanec, a to práve v období vedenia trestného konania. Žalobca tiež uviedol, že do dôchodku odišiel ako 60-ročný v r. 2005, t.j. ešte v dobe pred jeho trestným stíhaním; pričom v rozhodnom období pracoval na živnosť (oprava a predaj motorových vozidiel), firma prosperovala, túto firmu neskôr zmenil na obchodnú spoločnosť s ručením obmedzeným, v ktorej pracuje celá jeho rodina, vrátane žalobcu. Z uvedených informácií plynie, že trestné stíhanie nemalo zásadný negatívny dopad ani na súkromný, či pracovný život žalobcu, ani na jeho aktivity v komunálnej politike. Zdravotné ťažkosti, vrátane početných operácií, žalobca vo svojej výpovedi dňa 20. 2. 2018 (zápisnica na č.l. 193 až 196 spisu) časovo špecifikoval do obdobia posledných troch rokov pred výpoveďou, t.j. cca do r. 2015 a neskôr, keď právoplatne oslobodený spod obžaloby bol žalobca rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To 127/2009 zo dňa 3. 6. 2010. Súd prvej inštancie skúmal preukázanie žalobcom tvrdých negatívnych následkov trestného konania na jeho súkromný život, zdravotný stav, spoločenské uplatnenie, a takéto tvrdené následky nezistil. Odvolací súd zdieľa dôvody, o ktoré súd prvej inštancie oprel svoje zamietajúce rozhodnutie aj o tomto nároku žalobcu.

18/ Žalobca v odvolaní neuviedol žiadne také okolnosti, ktoré by neboli predmetom posúdenia a hodnotenia súdom prvej inštancie a ktoré by mohli zvrátiť výsledky doteraz vykonaného dokazovania a právneho posúdenia. Skutočnosť, že sa žalobca nestotožňuje s právnymi závermi prvoinštančného súdu, nemôže viesť k záveru o ich zjavné neodôvodnenosti a neznamená ani oprávnenie odvolacieho

súdu nahradiť správne právne názory súdu prvej inštancie jej vlastnými, len preto, že nezodpovedajú predstavám žalobcu o tom, ako má súd vo veci rozhodnúť. Súd prvej inštancie sa neodchytil od znenia príslušných ustanovení právneho predpisu, ani nepoprel ich účel a význam. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva síce povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak len potiaľ, pokiaľ majú význam pre rozhodnutie (porovnaj I.ÚS 46/05, I.ÚS 352/06, II.ÚS 220/08, III.ÚS 12/07, IV.ÚS 163/08). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie takého rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že došlo k plnej realizácii práva účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II.ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I.ÚS 117/05, IV.ÚS 112/05).

19/ Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP), včítane vecne správneho rozhodnutia o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania.

20/ O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe ust. § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP; žalovaná mala v odvolacom konaní plný úspech, preto jej vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalovaná si žiadnu náhradu odvolacích trov neuplatňovala, zo spisu jej žiadne trovy nevyplývajú. Z uvedených dôvodov jej odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

21/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).